

Nr 1

Allmänna beredningsutskottets utlåtande över motioner om rätt för värnpliktiga och vissa studerande att färdas på SJ:s och postverkets busslinjer med utnyttjande av veckoslutsbiljetter.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 46 av herr *Hermansson, Herbert*, m. fl. och II: 61 av herr *Larsson* i Hedenäset m. fl. hemställes, att riksdagen må hos Kungl. Maj:t begära åtgärder, som möjliggör för värnpliktiga att färdas på SJ:s och postverkets busslinjer på militära veckoslutsbiljetter, samt att elever vid yrkesskolor, seminarier, läroverk och andra läroanstalter måtte få rätt att utnyttja veckoslutsbiljetter på SJ:s och postverkets busslinjer. Motionärerna framhåller, att det förhållandet att förmånen av nedsatta biljettpriser för här berörda passagerarkategorier gäller för resor med tåg men inte med buss av många uppfattas som en orättvisa mot ungdomar, bosatta långt från järnväg. Motionärerna åberopar vidare tidigare riksdagsbehandling av förevarande fråga och finner rättvisesynpunkterna böra tillmätas större vikt än de betänkligheter, som järnvägsstyrelsen tidigare anfört emot en sådan taxenedsättning, varom här är fråga.

Motioner med i huvudsak samma yrkanden som de förevarande har under senare år upprepade gånger framförts i riksdagen, nämligen åren 1952, 1953 och 1954. Beträffande utskottsbehandlingen av 1952 och 1953 års motioner hänvisas till allmänna beredningsutskottets utlåtanden i första kammaren nr 6/1952 och 2/1953 samt i andra kammaren nr 11/1952 och 3/1953. I utlåtande (nr 2 år 1954) över 1954 års motioner anförde allmänna beredningsutskottet bl. a., att utskottet i likhet med vad de allmänna beredningsutskotten anfört i utlåtanden till 1952 och 1953 års riksdagar fann det i och för sig önskvärt, att de i motionerna avsedda grupperna finge åtnjuta samma förmåner i fråga om nedsättning av biljettpriserna vid resor med buss som vid resor med järnväg. De betänkligheter som järnvägsstyrelsen tidigare anfört emot ifrågavarande taxenedsättningar gjordes fortfarande gällande. Enligt utskottets mening förtjänade de överväganden av ekonomisk och trafikteknisk art, som jämte vissa hänsynstagen till sociala förhållanden o. d. bildade grundvalen för SJ:s taxesättning det största beaktande. Det syntes emellertid utskottet som om de ekonomiska konsekvenserna av taxenedsättningarna, i vad gällde skolornaden, inte behövde bli så vittgående. Utskottet ansåg frågan, huruvida en taxe-

nedsättning för någondera eller båda trafikantgrupperna kunde beräknas få mera påtagliga prejudicerande verkningar, undandraga sig utskottets bedömande.

Utskottet åberopade vidare att Svenska landsbygdens ungdomsförbund till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet ingivit en med motionerna överensstämmande framställning och sade sig ha anledning förutsätta, att de av motionärerna framlagda synpunkterna komme att beaktas vid frågornas prövning inom departementet.

Utskottet fann sig för det dåvarande böra hemställa att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

De vid årets riksdag väckta motionerna avser, till skillnad från 1954 års motioner, såväl SJ:s som postverkets busslinjer.

Utskottet. Sedan utskottet år 1954 behandlade föreliggande spörsmål har vissa omständigheter inträtt, som synes vara av betydelse för frågan. SJ och postverket har sålunda genom en gemensam delegation låtit verkställa en utredning beträffande möjligheterna att sammanjämka verkens taxesättning för busslinjerna. De av utredningen framlagda förslagen, vilka genomförts med giltighet fr. o. m. den 1 juli 1955, innebär bl. a. att den nedsättning av biljettpriset för studerande vid offentliga läroanstalter, som redan tidigare tillämpats på postverkets busslinjer, numera gäller jämväl på SJ:s busslinjer inom hela det område, som trafikeras av postverkets omnibusar. Nämda område omfattar norra delen av Sverige och begränsas i söder av järnvägslinjen Sundsvall—Ånge—Bräcke—Östersund—Storlien. Genom nedsättningen får enkel biljett gälla för resa tur och retur mellan hemmet och skolorten. Med hänsyn till bl. a. att reformen gäller den del av landet, där de av motionärerna påtalade olägenheterna torde varit mest framträdande, bör den enligt utskottets mening ses som ett betydelsefullt steg i av motionärerna önskad riktning. Det må här framhållas, att SJ och postverket i enlighet med vad den ovan nämnda delegationen föreslagit har för avsikt att samarbeta även vid kommande taxerevisioner. Man torde sålunda kunna förvänta, att eventuella ytterligare förbättringar i de här ifrågakvarande trafikantgruppernas villkor kommer att genomföras för båda verkens busslinjer.

En annan omständighet av vikt i förevarande ärende är att den ovan omnämnda framställningen från Svenska landsbygdens ungdomsförbund genom beslut av Kungl. Maj:t den 11 juni 1954 överlämnats till 1948 års järnvägstaxekommitté för att tagas i övervägande vid fullgörande av utredningsuppdraget.

I överensstämmelse med sin vid upprepade tillfällen deklarerade väl-

villiga inställning till de i motionerna framförda önskemålen anser utskottet angeläget, att lämpliga åtgärder för önskemålets tillgodoseende vidtages utan onödig tidsutdräkt. Skäl kan självfallet anföras för att frågorna i sådant syfte borde utbrytas ur sitt sammanhang med taxearbetet i stort och upptagas till särskild, skyndsam behandling. Det bör emellertid beaktas, att järnvägstaxekommittén enligt uppgift kommer att avsluta sitt arbete innevarande år.

Utskottet finner, med hänsyn till vad ovan anförts, icke skäl f. n. föreligga för någon skrivelse i ämnet från riksdagen till Kungl. Maj:t utan hemställer,

att motionerna I: 46 och II: 61 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 februari 1956

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson, Lars, Jonsson, John Wiktor, Andersson, Axel*, fru Wallentheim, herrar Jansson, Erik, Persson, Johan, Wolgast*, Strandler, Söderquist, Svensson, Rikard*, Mannerskantz och Ståhle;

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla, fru Sjöstrand, fru Svedberg, herrar Dickson, Nordkvist i Kalmar, Jönsson i Rosshol*, Bark, Andersson i Ronneby, Braconier, Andersson i Linköping* och fru André.

*Ej närvarande vid utlåtandets justering.